

Doktoranci w obliczu Ustawy 2.0. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA (FAQ)

Wykaz skrótów:

PSW - Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym

PSWN - Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tzw. Ustawa 2.0)

PW PSWN - Ustawa z dnia 3 lipca 2018 roku - Przepisy wprowadzające Ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

USN - Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku - o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Co ustawa 2.0 zmienia w mojej sytuacji, jeżeli aktualnie jestem doktorantem?

Zgodnie z PW PSWN, studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r. Jednocześnie, w odniesieniu do doktorantów rozpoczynających studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, zachowują moc dotychczasowe zasady przyznawania stypendiów. Nowością w tym zakresie jest możliwość ubiegania się o stypendium Ministra dla wybitnych młodych naukowców.

W **przewodach doktorskich wszczętych do dnia 30 kwietnia 2019 roku**, stopień doktora nadaje się na podstawie przepisów dotychczasowych, z zastrzeżeniem, że jest on nadawany w dziedzinach lub dyscyplinach przewidzianych w rozporządzeniu, które będzie wydane na podstawie PSWN. Przewody doktorskie wszczęte i niezakończone przed wejściem w życie PSWN, są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych. **Przewody doktorskie niezakończone przed 31 grudnia 2021 roku, będą zamykane.** W okresie od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 30 września 2019 r. nie będzie wszczynać się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, w tym terminie możliwe będą jednak obrony doktoratów.

➔ Podstawa prawna: art. 179, art. 280 PW PSWN

Jakie są najważniejsze różnice między studiami doktoranckimi a szkołami doktorskimi? Od kiedy będą istniały szkoły doktorskie?

Studia doktoranckie to studia trzeciego stopnia, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia (tytuł zawodowy magistra lub równorzędny), kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia, czyli uzyskaniem w drodze przewodu doktorskiego stopnia naukowego doktora określonej dziedziny nauki w zakresie dyscypliny nauki, potwierdzone odpowiednim dyplomem. Tak więc

studia doktoranckie są trzecim poziomem kształcenia uniwersyteckiego w ramach procesu bolońskiego, podczas którego odbywają się zaawansowane zajęcia dydaktyczne i praktyki, mające na celu przygotowanie doktorantów do pracy naukowej i dydaktycznej. Celem studiów doktoranckich jest uzyskanie przez doktoranta stopnia naukowego doktora w drodze przewodu doktorskiego. Studia doktoranckie odbywać się mogą w formie stacjonarnej (nieodpłatnie) lub niestacjonarnej (zwykle odpłatnie), a prowadzić je mogą nie tylko posiadające uprawnienia jednostki organizacyjne uczelni, lecz również instytuty badawcze i instytuty PAN. Warunkiem uzyskania uprawnień do prowadzenia studiów doktoranckich przez jednostkę naukową jest posiadanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego albo co najmniej dwóch uprawnień do nadawania stopnia doktora. Studia doktoranckie trwają nie krócej niż dwa lata i nie dłużej niż cztery lata (w praktyce: cztery z możliwością przedłużenia). Szczegóły regulują regulaminy studiów, ustalane przez jednostki je prowadzące. Doktoranci mają opiekunów naukowych, którzy zwykle są następnie promotorami w przewodach doktorskich. Uczestnicy studiów odbywanych w uczelniach mają obowiązek odbywania praktyk zawodowych w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych lub uczestniczenia w ich prowadzeniu w wymiarze do 90 godz. dydaktycznych rocznie. System stypendialny nie gwarantuje każdemu uczestnikowi studiów doktoranckich uzyskania stypendium.

Szkoła doktorska to zorganizowana forma kształcenia przygotowująca doktorantów do uzyskania stopnia doktora. Szkoły doktorskie tworzy się dla co najmniej dwóch dyscyplin naukowych (wyjątki: dziedzina nauk teologicznych, kultura fizyczna i dyscypliny artystyczne), przy czym podmiot prowadzący szkołę doktorską może prowadzić nie więcej niż 3 szkoły doktorskie w danej dyscyplinie. Podmiotami prowadzącymi szkołę doktorską mogą być: uczelnia akademicka, instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy posiadające najwyższe kategorie naukowe (A+, A albo B+) w co najmniej dwóch dyscyplinach. Szkoła doktorska może być prowadzona również wspólnie przez wymienione podmioty. Kształcenie doktorantów w szkole odbywa się nieodpłatnie i trwa od 6 do 8 semestrów. Do szkoły doktorskiej może być przyjęta osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, zaś rekrutacja do szkoły doktorskiej odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową. W terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia doktorantowi wyznacza się promotora lub promotorów. Kształcenie w szkole doktorskiej jest prowadzone na podstawie programu kształcenia oraz indywidualnego planu badawczego. Program kształcenia może przewidywać odbywanie praktyk zawodowych w formie prowadzenia zajęć lub uczestniczenia w ich prowadzeniu, w wymiarze nieprzekraczającym 60 godz. dydaktycznych rocznie. Doktorant opracowuje indywidualny plan badawczy zawierający w szczególności harmonogram przygotowania rozprawy doktorskiej. Realizacja zatwierdzonego planu podlega ocenie śródokresowej, przeprowadzanej przez komisję. Termin złożenia rozprawy doktorskiej może być przedłużony, nie więcej jednak niż o 2 lata. Wszyscy doktoranci w szkole doktorskiej (nieposiadający stopnia doktora) otrzymują stypendium doktoranckie w wysokości określonej w ustawie nie dłużej niż przez okres 4 lat. **Szkoły doktorskie będą funkcjonowały od roku akademickiego 2019/2020, czyli od 1 października 2019 r.** Zasady rekrutacji oraz program kształcenia w szkole doktorskiej podaje się po raz pierwszy do wiadomości publicznej do dnia 31 maja 2019 r. Również regulaminy szkół doktorskich powinny zostać podane przed rozpoczęciem przez nie działalności.

➔ Podstawa prawna: art. 2 ust. 1 pkt 10 i 29, rozdział 3 działu IV PSW; oddział 2 rozdziału 2 działu V PSWN

Chcę zostać doktorantem. Korzystniej jest rozpocząć kształcenie od roku akademickiego 2018/2019 (ostatni rocznik na studiach doktoranckich) czy 2019/2020 (pierwszy rocznik w szkole doktorskiej)?

To zależy. Studia doktoranckie oraz szkoły doktorskie to dwie zupełnie inne formy kształcenia, związane także z dwoma zupełnie różnymi porządkami prawnymi, uprawnieniami przysługującymi doktorantom, itd. Podjęcie decyzji wymaga rozważenia wszystkich „za” i „przeciw” i nie ma jednego słusznego wyboru. Przykładowo szkoła doktorska oznacza kształcenie interdyscyplinarne (obejmujące co najmniej 2 dyscypliny) oraz wiąże się z powszechnym systemem stypendiów doktoranckich, ale z drugiej strony jest to także wyższy poziom wymagań – np. konieczność poddania się ocenie śródkresowej w połowie kształcenia (jej wyniki są jawne, a negatywny prowadzi do skreślenia z listy doktorantów) – oraz brak możliwości zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego przed oceną śródkresową (z pewnymi wyjątkami). W przypadku studiów doktoranckich nie ma oceny śródkresowej i jest możliwość zatrudnienia na uczelni/w instytucie badawczym, ale z kolei stypendia otrzymuje tylko część doktorantów, a kształcenie jest monodyscyplinarne. Różnice mogą wystąpić także w rekrutacji – prognozuje się, że nowy model kształcenia doktorantów w szkołach doktorskich będzie bardziej elitarny, a więc uzyskanie pozytywnego wyniku rekrutacji może być trudniejsze niż w przypadku studiów doktoranckich. Każdy powinien sam rozważyć swoją sytuację i ocenić, co w jego przypadku będzie bardziej korzystne, bo nie ma tu jednej uniwersalnej odpowiedzi.

➔ Podstawa prawna – art. 198, art. 200, art. 202, art. 203, art. 209 PSWN

Jestem doktorantem kształcącym się na studiach doktoranckich. Czy mogę przenieść się do szkoły doktorskiej?

Żadne przepisy nie regulują kwestii przeniesienia uczestnika studiów doktoranckich do szkoły doktorskiej. Teoretycznie zatem można sobie wyobrazić, że regulamin szkoły doktorskiej będzie przewidywał taką możliwość – nie tylko przeniesienia do danej szkoły doktorskiej doktoranta z innej szkoły doktorskiej, ale także przeniesienia doktoranta ze studiów doktoranckich. Jeżeli jednak nie zostanie to przewidziane w regulaminie konkretnej szkoły doktorskiej, to nie ma innej podstawy prawnej do przeniesienia i należałoby wtedy wziąć udział w rekrutacji do szkoły doktorskiej tak jak każdy inny kandydat.

Należy przy tym mieć na względzie, że **szkoły doktorskie rozpoczną funkcjonowanie dopiero od 1 października 2019 roku.** W związku z tym w przypadku możliwości ewentualnego przeniesienia trzeba mieć na uwadze, że w roku 2019/2020 będzie istniał dopiero pierwszy rocznik w szkole doktorskiej, w roku 2020/2021 – tylko pierwszy i drugi rocznik, i tak dalej. **Nie będzie zatem możliwości przeniesienia np. w 2020 roku z 4 roku studiów doktoranckich na 4 rok kształcenia w szkole doktorskiej.**

Czy będąc doktorantem kształcącym się w ramach studiów doktoranckich można równolegle rozpocząć kształcenie w szkole doktorskiej?

W PSWN trudno wskazać przepisy wprost zakazujące równoległego kształcenia w ramach studiów doktoranckich i w szkole doktorskiej, wydaje się więc, że jest to dopuszczalne. Jednakże w takim wypadku należałoby wykluczyć możliwość jednoczesnego pobierania stypendiów zarówno na studiach doktoranckich, jak i w szkole doktorskiej.

Ponadto należy mieć na względzie, że zgodnie z przepisami PSWN można być doktorantem tylko w jednej szkole doktorskiej (nie można być doktorantem w więcej niż jednej szkole doktorskiej). Rozwiązanie to budzi poważne wątpliwości co do jego zgodności z Konstytucją RP wśród ekspertów zajmujących się prawem nauki i szkolnictwa wyższego.

➔ Podstawa prawna: art. 200 ust. 7 PSWN

Jak będzie funkcjonował samorząd doktorantów przy równoległym istnieniu szkół doktorskich oraz wygaszanych studiów doktoranckich?

Wdrożenie nowego modelu kształcenia doktorantów w postaci szkół doktorskich powoduje, że **do końca 2023 roku doktoranci w danej uczelni/instytucie będą się dzielić na tych ze studiów doktoranckich oraz na tych ze szkół doktorskich**. W związku z tym ustawodawca przewidział, że:

- od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r. samorzady doktorantów działają **na zasadach dotychczasowych**;
- od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. **samorządy doktorantów tworzą jednocześnie dwie grupy doktorantów** – doktoranci w danym podmiocie prowadzącym szkołę doktorską oraz uczestnicy studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020.

Od 1 października 2019 r. należy więc dostosować działalność samorządu doktorantów do tego stanu rzeczy, zwłaszcza że doktoranci kształcący się na studiach doktoranckich i w szkole doktorskiej będą się cechowali zupełnie **innymi potrzebami, interesami i problemami**, a **każdej z tych grup należy zapewnić możliwość realnego uczestnictwa w pracach samorządu**.

➔ Podstawa prawna: art. 296 PW PSWN

Jakie nowe obowiązki na samorząd doktorantów nakłada ustawa 2.0?

Zasadniczo PSWN nie nakłada na samorząd doktorantów nowych obowiązków w stosunku do PSW, poza dwoma:

- 1) samorząd doktorantów **ma udostępniać w Biuletynie Informacji Publicznej uczelni sprawozdanie z rozdziału środków finansowych** na sprawy doktoranckie i rozliczenie tych środków nie rzadziej niż raz w roku akademickim;
- 2) PW PSWN wskazują, że samorząd doktorantów w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie statutu uczelni, przyjętego na podstawie PSWN, ma uchwalić „**nowy**” **regulamin samorządu doktorantów**. Jednocześnie do czasu wejścia w życie „nowego” regulaminu samorządu doktorantów moc zachowuje „stary” regulamin, czyli ten przyjęty na podstawie dotychczasowej ustawy PSW.

➔ Podstawa prawna: art. 110 ust. 5 PSWN, art. 293 ust. 1 i 2 PW PSWN

Czy ustawa 2.0 zmienia coś w funkcjonowaniu organizacji doktoranckich, np. doktoranckich kół naukowych?

PSWN zawiera pewne zmiany w stosunku do przepisów PSW:

- 1) wprowadzono obowiązek niezwłocznego poinformowania rektora przez nowo utworzoną organizację doktorancką o jej powstaniu, co – jak się wydaje – ma **odfomalizować proces zakładania organizacji**

doktoranckich. Dotychczasowa ustawa PSW przewidywała bardziej złożoną procedurę rejestracyjną;

- 2) **to rektor**, a nie jak dotychczas senat uczelni na wniosek rektora, w drodze decyzji administracyjnej, **rozwiązuje uczelnianą organizację doktorancką**, która rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa powszechnie obowiązującego, statut uczelni, regulamin studiów lub regulamin tej organizacji;
- 3) jeśli uczelniana organizacja doktorancka złożyła wniosek o wpis do rejestru uczelnianych organizacji studenckich, który nie został rozpatrzony przez rektora przed wejściem w życie PSWN, to wniosek traktuje się jako wypełnienie obowiązku informacyjnego.

➔ Podstawa prawna: art. 111 ust. 2 i 4 PSWN, art. 295 ust. 2 PW PSWN

Podobno efektem ustawy 2.0 może być inna struktura wewnętrzna uczelni. Jakie może to przynieść konsekwencje dla doktorantów kształcących się na studiach doktoranckich?

Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r. Dotychczas obowiązująca ustawa PSW zakłada, że studia doktoranckie w uczelniach prowadzone są w jednostkach organizacyjnych tych uczelni, posiadających stosowne uprawnienia. Strukturę organizacyjną każdej uczelni określa jej statut. Zwyczajowo jednostkami organizacyjnymi uczelni prowadzącymi studia doktoranckie są wydziały, a uprawnienia w zakresie nadawania stopni naukowych – jak wynika z USN – posiadają rady wydziałów. Tymczasem PSWN przyjmuje, że uprawnienie do nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki należy do uczelni, a kompetencję tę realizuje senat uczelni. W statucie uczelni może zostać określony inny organ, do którego należeć będzie ta kompetencja, przy czym może być to tylko jeden organ dla danej dyscypliny. **W sytuacji wszczęcia przewodu doktorskiego na zasadach dotychczasowych, tj. przed wejściem w życie PSWN oraz po jej wejściu w życie – do dnia 30 kwietnia 2019 r., stopień nadaje rada uprawnionej jednostki organizacyjnej (wydziału) – do dnia 30 września 2019 r. Od 1 października 2019 r. organem właściwym do nadawania stopni staje się senat uczelni lub inny organ wskazany w jej statucie.** W szczególnym przypadku, jeśli statut uczelni nie będzie przewidywał zniesienia dotychczasowych podstawowych jednostek organizacyjnych (wydziałów) i przewidzi przekazanie ich radom kompetencji senatu w zakresie stopni naukowych, wówczas nie ulegnie zmianie właściwość organów do prowadzenia postępowań w przedmiocie stopnia doktora.

Zmiana struktury organizacyjnej uczelni, dokonywana w drodze zmiany statutu, może spowodować zmianę jednostki prowadzącej studia doktoranckie. Jednakże przepisy statutu muszą wskazywać podmiot odpowiedzialny za nadzór merytoryczny nad studiami doktoranckimi.

➔ Podstawa prawna: art. 17, art. 195 ust. 1 PSW; art. 4 pkt 3 i 4, art. 5 ust. 1 USN; art. 28 ust. 1 pkt 8, art. 28 ust. 4, art. 178 ust. 1 pkt 1 PSWN; art. 179 ust. 3 pkt 2, art. 279 PW PSWN

Słyszałem, że doktorant nie będzie mógł już być zatrudniony na uczelni ani w instytucie badawczym, czy to prawda? Czy jeżeli jestem doktorantem i asystentem, to muszę zrezygnować ze studiów doktoranckich?

W pewnym sensie to prawda, ale należy ją doprecyzować. Po pierwsze, tzw. „zakaz zatrudniania” doktorantów jako nauczycieli akademickich albo pracowników naukowych dotyczy **tylko tych doktorantów**,

którzy kształcą się w szkole doktorskiej. Zakaz ten nie obejmuje zatem doktorantów kształcących się na studiach doktoranckich, którzy wciąż mogą być jednocześnie doktorantami i pracownikami naukowymi/nauczycielami akademickimi. Po drugie, przewidziano wyjątki od powyższego zakazu. Zatrudnienie doktoranta jako pracownika naukowego albo nauczyciela akademickiego jest możliwe, jeżeli zatrudnienie takie następuje:

- w celu realizacji projektu badawczego, o którym mowa w art. 119 ust. 2 pkt 2 i 3 PSWN;
- po ocenie śródkresowej (ale wówczas taki doktorant w przypadku zatrudnienia w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy otrzyma stypendium w wysokości 40% minimalnej stawki stypendium po ocenie śródkresowej);
- w przypadku, w którym doktorantowi nie przysługuje stypendium doktoranckie.

Zakaz zatrudniania nie dotyczy także podjęcia jakiegokolwiek innej pracy (poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską), a także nie dotyczy zatrudnienia w tym podmiocie, o ile nie jest to zatrudnienie w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego.

➡ Podstawa prawna: art. 209 ust. 10 PSWN

STYPENDIA

Na czym będzie polegał nowy, powszechny system stypendialny?

W odróżnieniu od rozdrobnionego i skomplikowanego systemu stypendiów przewidzianych dla doktorantów kształcących się obecnie na studiach doktoranckich (kilka różnych stypendiów przyznawanych wedle zróżnicowanych kryteriów), powszechny system stypendialny przewidziany dla doktorantów kształcących się w szkołach doktorskich będzie prostszy. **Każdy doktorant (z wyjątkami, o których niżej) kształcący się w szkole doktorskiej będzie otrzymywał, nie dłużej niż przez okres 4 lat, stypendium doktoranckie w wysokości co najmniej:**

- **37% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia profesora przed oceną śródkresową;**
- **57% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia profesora po pozytywnej ocenie śródkresowej.**

Stypendium jest wypłacane z mocy prawa – bez konieczności składania przez doktoranta jakiegokolwiek wniosku, podania, itp. Powyższe stawki są minimalne, a więc podmiot prowadzący szkołę doktorską może ustalić wyższe stawki, a ponadto może przyznać poszczególnym doktorantom zwiększenia tych stypendiów w oparciu o ich osiągnięcia. Stypendium wypłaca podmiot prowadzący szkołę doktorską w okresach miesięcznych i ma ono charakter bezzwrotny.

Stypendium **nie przysługuje** jedynie doktorantom:

- posiadającym już stopień doktora (np. uzyskany po odbyciu innych studiów doktoranckich)
- którym minął 4-letni dopuszczalny okres pobierania stypendium doktoranckiego

➡ Podstawa prawna: art. 209 PSWN

Których doktorantów obejmie system powszechnych stypendiów? Czy otrzymam stypendium już od października 2018 r.?

Niestety nie – „nowe” stypendia doktoranckie będą wypłacane dopiero od października 2019 roku, czyli wtedy, kiedy swoje funkcjonowanie rozpoczną szkoły doktorskie. Ponadto **stypendia w nowym modelu będą przysługiwały wyłącznie tym doktorantom, którzy kształcą się w szkole doktorskiej**, a nie tym, którzy odbywają studia doktoranckie albo przygotowują rozprawę doktorską w trybie eksternistycznym.

➡ Podstawa prawna – art. 209 PSWN, art. 281-288 PW PSWN

Na jakich zasadach będą wypłacane stypendia dla obecnych doktorantów? Czy ustawa 2.0 przynosi w tym zakresie jakiejś zmiany?

Jeśli chodzi o stypendia doktoranckie, dla doktorantów stacjonarnych, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, **będzie ono przyznawane na dotychczasowych zasadach i w wysokości w wysokości nie mniejszej niż 60% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, zgodnie z obecnymi przepisami**. Również na podstawie dotychczasowych regulaminów będą rozpatrywane wnioski o przyznanie stypendium z dotacji projakościowej. Doktoranci mają również możliwość składania wniosków o przyznanie stypendium ministra za wybitne osiągnięcia z zastrzeżeniem, że w roku akademickim 2018/2019, wnioski należy składać w terminie do 15 października 2018 roku. Postępowania w przedmiocie tego stypendium będą prowadzone na zasadach dotychczasowych, ale nie przewiduje się dalszego istnienia tego stypendium po roku 2018. Zmianą wprowadzoną przez PSWN jest natomiast fakt, iż doktoranci, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, mogą ubiegać się o stypendia ministra dla wybitnych młodych naukowców. Stypendium to może otrzymać doktorant wykazujący się znaczącymi osiągnięciami w działalności naukowej (art. 360 PSWN).

➡ Podstawa prawna: art. 284-287 PW PSWN

Czy ustawa 2.0 zmienia zasady wypłacania stypendiów doktorskich?

Stypendia doktorskie (nie należy ich mylić z doktoranckimi) to, zgodnie z przepisami USN, stypendia, które mogą być przyznawane osobom, które otworzyły przewód doktorski. W nowej ustawie PSWN w ogóle **nie przewidziano dalszego istnienia tego rodzaju stypendiów** (uczelnia/instytut badawczy może jednak przewidzieć istnienie takich stypendiów na podstawie wewnętrznych regulacji), jednakże uregulowano kwestie przejściowe związane z ich pobieraniem przez doktorantów odbywających kształcenie w ramach studiów doktoranckich – stypendia te **mogą być przyznawane jeszcze do 30 kwietnia 2019 r. na zasadach dotychczasowych i wypłaca się je przez okres, na który zostały przyznane**.

Sformułowanie „na zasadach dotychczasowych” należy rozumieć w taki sposób, że stypendia te do dnia 30 kwietnia 2019 r. są przyznawane zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie warunków przyznawania stypendiów osobom, którym wszczęto przewód doktorski.

➡ Podstawa prawna: art. 184 PW PSWN

PROCEDURA NADAWANIA STOPNIA

Jakie są terminy przejściowe w zakresie otwarcia przewodu oraz uzyskania stopnia doktora?

Otwarcie przewodu doktorskiego na zasadach dotychczasowych, tj. wynikających z USN, jest możliwe **do dnia 30 kwietnia 2019 r.** W okresie **od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 30 września 2019 r. nie wszczyna się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora.**

Do dnia 30 września 2019 r. stopień nadaje rada uprawnionej jednostki organizacyjnej (wydziału). Od 1 października 2019 r. organem właściwym do nadawania stopni staje się senat uczelni lub inny organ wskazany w jej statucie. **Przewody doktorskie otwarte na zasadach dotychczasowych i niezakończone do dnia 31 grudnia 2021 r. zamyka się.** Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora wszczęte po dniu 30 września 2019 r. prowadzi się na podstawie przepisów nowej ustawy.

W przypadku osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na zasadach dotychczasowych, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów. W odniesieniu do tych osób efekty uczenia się w zakresie znajomości nowożytnego języka obcego są potwierdzane również na zasadach dotychczasowych. Od uczestnika stacjonarnych studiów doktoranckich nie pobiera się opłaty za przeprowadzenie postępowania w przedmiocie nadania stopnia doktora. Na marginesie należy zaznaczyć, że obecni doktoranci pobierający kształcenie na studiach niestacjonarnych w zakresie odpłatności za przewód doktorski są uzależnieni od treści umowy (zgodnie z art. 195 ust. 10 PSW) z podmiotem uprawnionym do doktoryzowania. Umowa może przewidywać zarówno odpłatność, jak i jej brak w odniesieniu do kosztów przewodu doktorskiego.

➡ Podstawa prawna: art. 179 PW PSWN.

Co się stanie, jeżeli nie zdążę otworzyć przewodu do końca kwietnia 2019 r.?

Wedle PW PSWN w okresie od 1 maja do 30 września 2019 r. nie wszczyna się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora. Jednocześnie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora wszczęte po 30 września 2019 r. prowadzi się na podstawie nowych regulacji.

➡ Podstawa prawna: art. 179 ust. 5 i 6 PW PSWN

Co się stanie, jeżeli otworzę przewód do końca kwietnia 2019 r., ale nie zdążę uzyskać stopnia doktora do końca 2021 r.?

Otwarcie przewodu doktorskiego na zasadach dotychczasowych, tj. wynikających z USN, jest możliwe do dnia 30 kwietnia 2019 r. **Przewody doktorskie otwarte na zasadach dotychczasowych i niezakończone do dnia 31 grudnia 2021 r. zamyka się.** Wówczas jedyną możliwością uzyskania stopnia doktora będzie wszczęcie postępowania na nowych zasadach.

➡ Podstawa prawna: art. 179 ust. 1, 2 i 4 PW PSWN

Jakie są najważniejsze różnice pomiędzy „starą” i „nową” procedurą nadania stopnia doktora?

PSWN wprowadza kilka istotnych modyfikacji do procedury nadawania stopnia doktora.

Bodaj najważniejsze z nich to:

- 1) uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie ma jedynie uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy w dyscyplinie, w której posiada kategorię naukową A+, A albo B+;
- 2) osoba starająca się o uzyskanie stopnia doktora musi wykazać znajomość nowożytnego języka obcego na poziomie co najmniej B2, potwierdzoną certyfikatem lub dyplomem ukończenia studiów;
Jednocześnie PSWN znosi możliwość zdania egzaminu z nowożytnego języka obcego w jednostce posiadającej uprawnienia do nadawania stopnia doktora, co przewidywała USN (art. 12 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 2 pkt 3 tejże ustawy);
- 3) wśród przesłanek umożliwiających nadanie stopnia doktora pojawia się kryterium „spełnienia innych wymagań określonych przez podmiot doktoryzujący” (czyli uczelnię, instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy).

Tym samym znika dotychczas obligatoryjny wymóg zdania egzaminów doktorskich w zakresie określonym przez radę jednostki organizacyjnej (art. 12 ust. 1 pkt 2 USN). Decyzja o obowiązku zdania egzaminów doktorskich będzie należeć zatem do „podmiotu doktoryzującego”.

➔ Podstawa prawna: art. 185 ust 1 PSWN, art. 186 ust. 1 pkt 5 PSWN

Czy korzystniej jest uzyskać stopień doktora w „starej”, czy w „nowej” procedurze?

To zależy od zmiany dotyczącej konkretnych kryteriów. Jeśli chodzi o znajomość nowożytnego języka obcego to w PSWN efekty uczenia się mają być potwierdzone certyfikatem lub dyplomem ukończenia studiów na poziomie biegłości językowej co najmniej B2. W praktyce oznacza to zatem **brak możliwości przystąpienia do egzaminu z nowożytnego języka obcego**, wynikający z przepisów USN w przypadku osób nieposiadających odpowiedniego certyfikatu językowego. Nie zmienia się jednak poziom wymaganej znajomości nowożytnego j. obcego.

Ponadto, na mocy PSWN konieczne jest spełnienie innych wymagań określonych przez podmiot doktoryzujący. Oznacza to jednak **rezygnację z obligatoryjnego wymogu zdawania egzaminów doktorskich** oraz pozostawienie tego wymogu do decyzji podmiotu doktoryzującego. Jeśli chodzi o wymóg posiadania w dorobku co najmniej 1 artykułu naukowego opublikowanego w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej lub 1 monografii naukowej lub dzieła artystycznego o istotnym znaczeniu, przypomina on poprzednio obowiązujące przepisy, przy czym wcześniej uznawano także publikacje przyjęte do druku. W praktyce surowość tego wymogu będzie zależeć od kształtu wykazu punktowanych czasopism naukowych.

Tu możesz zobaczyć projekt rozporządzenia MNiSW:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//506/12314506/12525472/12525473/dokument352562.pdf>

➔ Podstawa prawna: art. 186 PSWN

W jakiej dziedzinie/dyscyplinie zostanie mi nadany stopień doktora w zależności od terminu otwarcia przewodu i daty uzyskania stopnia?

W przewodach doktorskich wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 października 2018 r., jeżeli nadanie stopnia doktora następuje do dnia 30 kwietnia 2019 r., wówczas stopień ten nadaje się w dyscyplinie określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U. Nr 179, poz. 1065).

W przewodach doktorskich wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 października 2018 r., jeżeli nadanie stopnia doktora następuje po dniu 30 kwietnia 2019 r., wówczas stopień ten nadaje się w dyscyplinie określonej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w rozporządzeniu wydanym na podstawie nowej ustawy PSWN.

W przewodach doktorskich wszczętych w okresie od dnia 1 października 2018 r. do dnia 30 kwietnia 2019 r. oraz od dnia 1 października 2019 r. stopień doktora nadaje się w dyscyplinie określonej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w rozporządzeniu wydanym na podstawie PSWN.

W każdym wypadku organ nadający stopień musi posiadać stosowne uprawnienia do nadawania stopnia w danej dyscyplinie.

Tu możesz zobaczyć projekt rozporządzenia MNiSW:

<https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//506/12314504/12525386/12525387/dokument352517.pdf>

➡ Podstawa prawna: art. 179 ust. 1, ust. 3 pkt 1 PW PSWN ; art. 5 ust. 3 PSWN; art. 3 ust. 1 USN.

Krajowa
Reprezentacja
Doktorantów